

UtvecklingsNAVET

”NUHETSBREV” Utvecklingsnav för platsoberoende gymnasieskola • Okt 2025

Häng med på vår utvecklingsfärd

Just nu laddar vi för en resa med målet att hitta nya lösningar på välkända utmaningar. Det känns mycket inspirerande och viktigt! I projektet ska vi försöka rita om kartan för gymnasieutbildning i glesbygd.

Vårt övergripande mål är att tillsammans med andra aktörer, skapa ett utvecklingsnav för näringsliv, inlandskommunerna och för elever. En viktig förutsättning är att tillhandahålla rätt typer av utbildningar och skapa bättre möjligheter för studier på ”hemmaplan”.

Förutsättningarna i glesbygd ser ofta helt annorlunda ut än i våra städer. Beslut och reglementen är sällan anpassade för glesa områden, därför behövs nytänkande samt tekniska och praktiska lösningar som passar oss bättre.

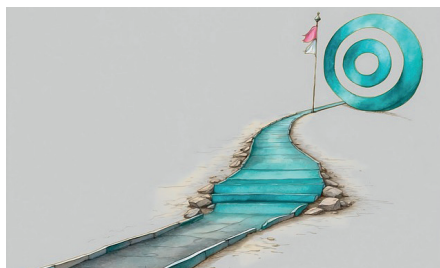
Till vår stora glädje har Europeiska sociala fonden, ESF+, förstått det och beviljat medel till projekt ”Utvecklingsnav för platsoberoende gymnasieskola”, med en totalbudget beräknad till 13 miljoner. Region Västerbotten är projektägare och i styrgruppen finns representanter från Södra Lapplands gymnasieförbund, Regionala utvecklingsnämnden, Centrum för hälsa i glesbygd (CHG) och Umeå universitet.

Årets Guldmoln eller Bubblare?

Fatta! Vårt projekt har nominerats till årets Guldmoln och årets Bubblare, som delas ut av Digitala Västerbotten. Prisens syfte är att uppmärksamma goda exempel, inspirera och sprida kunskap. Det är instiftat av Strategirådet för kommunernas digitalisering i samverkan och delas ut till ett initiativ, en arbetsgrupp, verksamhet, projekt eller organisation i offentlig sektor i Västerbotten.

Digitala Västerbottens prisutdelning äger rum 3-4 december i Skellefteå.

Vi börjar här!

Att hitta ett tydligt utgångsläge är viktigt. Utan ett tydligt dokumenterat nuläge är det nära nog omöjligt att synliggöra utveckling, dess riktning och omfattning. De första månaderna har därför fokuserats på att ta tempen på lärlingsutbildning, fjärrundervisning och förutsättningarna för platsoberoende undervisning.

Analys och resultat kommer att presenteras i nästa nyhetsbrev som kommer i början av december. Håll ut!

AI-dag 27 oktober

En utbildningsdag för all personal i Södra Lapplands gymnasieförbund genomfördes v 44. Utvärderingen visar att alla såg en potential med AI för:

- Planering av lektioner och arbetsområden
- Att fungera som ett bollplank för idéer och strukturer
- Att skapa/anpassa uppgifter och material för elever, inklusive de med särskilda behov

Samtidigt efterfrågas mer fördjupning kring:

- Hur eleverna kan använda AI på ett bra och ansvarsfullt sätt
- Bättre kunskaper i att prompta AI-verktyg
- Regelverk och riktlinjer kring användning av AI i skola

Ett önskemål är också att få ännu mer yrkesanpassade utbildningar.

Projektledare är Tomas Nybrand.

Inez Abrahamzon och Malin Svensson är delprojektledare och ansvariga för verkstan i projektet, tillsammans med Södra Lapplands gymnasieförbund, universitet i glesbygd, Umeå universitet och Mediacenter.

Inez: 070-241 04 19

Malin: 072-208 25 36

Nyhetsbrevet kommer ut varje månad. Där kan du läsa vad som hänt och vad som är på gång. Berätta gärna att möjligheten finns till andra i din närhet.

Både om du vill ha – eller inte ha, nyhetsbrevet, [maila Malin!](#)

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Projektet Utvecklingsnav för platsoberoende gymnasieskola drivs av Region Västerbotten och medfinansieras av Europeiska unionen genom Svenska ESF-rådet inom Europeiska socialfonden Plus 2021-2027 (ESF+). Projektet är lokaliserat till region Övre Norrland.

Projektets syfte är att skapa likvärdiga förutsättningar för gymnasieutbildning för ungdomar i Västerbottens inland. Genom att utveckla platsoberoende undervisning vill vi öka tillgänglighet och närhet till utbildning – oavsett elevens bostadsort.

Mål

Att fler ungdomar ska kunna:

- Välja gymnasieutbildning på hemorten
- Få tillgång till både akademiska och yrkesinriktade program
- Förberedas för vidare studier och arbetsliv utan att behöva flytta

Bakgrund och utmaningar

I inlandskommuner som Vilhelmina och Storuman är tillgången till gymnasieutbildning begränsad.

Några av de största utmaningarna är:

Demografi: Små och utspridda elevgrupper

Lagar och styrning: Regelverk som inte är anpassade för glesbygd

Avstånd: Långa resor och bristande kollektivtrafik

Könsskillnader: Fler kvinnor än män studerar vidare

Urban norm: Glesbygden osynliggörs i samhällsdebatten

Socioekonomiska skillnader: Påverkar ungas valmöjligheter

Ovanstående faktorer bidrar till en "flyttkultur" bland ungdomar, som påverkar kompetensförsörjning för näringsliv och offentliga aktörer samt befolkningsutvecklingen på ett negativt sätt. Bättre anpassade utbildningar efter lokala behov är en del av lösningen.

Samverkansparter

[Södra Lapplands gymnasieförbund \(SLG\)](#)

Ansvarar för gymnasieutbildningarna i Vilhelmina och Storuman och har initierat projektet utifrån en förstudie.

[Umeå universitet \(Pedagogiska institutionen\)](#)

Bidrar med forskning och utveckling inom fjärrundervisning.

Fokusområden

Projektet adresserar utmaningar inom kompetensförsörjning och utbildning i glesbygd genom tre huvudsakliga insatsområden:

1. Organisationsutveckling och platsoberoende lärande

- Identifiera hinder och ta fram handlingsplaner
- Skapa flexibla skolorganisationer för fjärrundervisning

2. Undervisningsmetoder och digital teknik

- Kompetenshöjande insatser för lärare
- Test och utvärdering av ny digital teknik

3. Tillgång till akademiska- och yrkesprogram

- Utreda tidigare erfarenheter från Luspengymnasiets forskningsprofil
- Samverka med näringslivet och offentliga aktörer, för att möjliggöra yrkesutbildning på hemmaplan

Projektorganisation

Projektägare: Region Västerbotten

Projektledare: Tomas Nybrand, Region Västerbotten

Delpjektledare: Inez Abrahamzon och Malin Svensson, Södra Lapplands gymnasieförbund

[Centrum för hälsa i glesbygd \(CHG\)](#)

Samarbetar kring digitalisering och kompetensförsörjning.

[Region Västerbotten \(Mediacenter\)](#)

Tillhandahåller teknisk kompetens för fjärrundervisning.

UtvecklingsNAVET